

รายการอ้างอิง

คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. ศิลปวัฒนธรรมเล่ม 7 นาฏศิลป์และ
ดุริยางคศิลป์ไทยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการจัดงานสมโภช
กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, 2525.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. ที่ระลึกการประกวดการ
บรรเลงดนตรีไทยเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2529.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 7 กระทรวงวังที่ 161/3185 เรื่องการพิธีรับและขึ้น
ระวางสมโภชช้างสำคัญนครเชียงใหม่ พระเศวตคชเดชนดิฉลก พุทธจิกายน 2470.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี
และพระราชวิจารณ์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์พระจันทร์, 2509 (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพนางสาวเรียบ วิเศษกุล
ณ เมรุวัดธาตุทอง. พระโขนง วันที่ 31 ตุลาคม 2509).

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชพิธีสิบสองเดือน. พระนคร : โรงพิมพ์
บรรณาคาร, 2493.

ชัย เรื่องศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. 2352-2453 ด้านสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
เรื่องศิลป์, 2517.

ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์. สารานุกรมเพลงไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2537.

ณัฐภัทร นาวิกชีวิน. พระราชพิธีโสกันต์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2518.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. ตำราแบบธรรมเนียมในราชสำนักครั้ง
กรุงศรีอยุธยา กับพระราชวิจารณ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ. พระนคร :
โรงพิมพ์ไทยเชษม, 2491.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ใน
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มุลนิธิ
พระบรมราชานุสรณ์ รัชกาลที่ 2, 2533.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ 5. พระนคร : กรมศิลปากร, 2507.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา (ชำ บุญนาค). พระราชพงศาวดารพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1.
กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2531.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา (ข้า บัญนาถ). พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2. พระนคร :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2500.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา (ข้า บัญนาถ). พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3. พระนคร :
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2481. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
ท่านผู้หญิงวงษาประพันธ์ (ตาด สนิทวงศ์ ณ อยุธยา) วันที่ 17 มีนาคม 2481 ณ
เมรุวัดเทพศิรินทราวาส)

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา (ข้า บัญนาถ). พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การเกื้อกูล, 2507. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ
นางอนงค์ เทียรฆราช ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ 21 พฤศจิกายน 2507).

อนิต อยู่โพธิ์. โขน. พระนคร : โรงพิมพ์ศิวพร, 2511.

อนิต อยู่โพธิ์. ตำนานโขนหลวง. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., 2534 (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิง
ศพนายเจริญ เวชเกษม ต.ม. ฌาปนสถานกรมตำรวจ วัดตรีทศเทพวรวิหาร วันที่ 20
พฤษภาคม 2534)

อนิต อยู่โพธิ์. ศิลปะคอนำหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศิวพร, 2516.

อนิต อยู่โพธิ์. หนังสือเครื่องดนตรีไทย. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2530.

นคร พันธุ์ณรงค์. "การสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ 200 ปี". สารคดีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์
200 ปี. พิษณุโลก : อมรินทร์การพิมพ์, 2525.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. ประชุมหมายรับสั่งภาคที่ 1 สมัยกรุงธนบุรี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2523.

นิสา เมลานนท์. การละเล่นและการเล่นจำอวดพื้นบ้าน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์,
2541.

นริศรานูวัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยา. บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ เล่ม 1-5.
พระนคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506.

นริศรานูวัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยา และดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระ
เจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. เล่ม 1-32. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505.

ประพีร์ เทพรานนท์. การแสดงการละเล่นพื้นเมืองของไทยในภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, ม.ป.ป.

ประเมษฐ์ บุญยะชัย. การรำของผู้ประกอบพิธีไหว้ครูโขน-ละคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร-
มหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- ประยูทธ สิทธิพันธ์. ราชสำนักพระมงกุฎเกล้า. พระนคร : โรงพิมพ์ธรรมเสรี, 2498.
- ปัญญา นิตยสุวรรณ. "การเล่นของหลวง." นิตยสารจันทร์เกษม. (ฉบับที่ 182 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2528) : 18-23.
- ปัญญา นิตยสุวรรณ. "การเล่นของหลวงในพระราชพิธี เรื่อง กุลาตีไม้." นิตยสารวัฒนธรรมไทย (ปีที่ 2 ฉบับที่ 10 ตุลาคม 2529) : 20-25.
- ปัญญา นิตยสุวรรณ. "การเล่นของหลวงในพระราชพิธีเรื่อง โมงครุ่ม." นิตยสารวัฒนธรรมไทย (ปีที่ 2 ฉบับที่ 15 มกราคม 2529) : 10-16.
- ปัญญา นิตยสุวรรณ. "การเล่นของหลวงในพระราชพิธีเรื่อง ระเบง." นิตยสารวัฒนธรรมไทย (ปีที่ 2 ฉบับที่ 14 ธันวาคม 2528) : 70-75.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. อิเหนา เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.
- มหานาควัดท่าทราย, พระ. ปณณวาทคำฉันท์. พระนคร : กรมศิลปากร. 2503.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2538. (จัดพิมพ์เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 40 พรรษา พ.ศ. 2538).
- ยอช เซเดส์. ประชุมจารึกสยามภาคที่ 1 จารึกกรุงสุโขทัย. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2467.
- ยิ้ม บัณฑิตยกุล และคนอื่น ๆ. งานพระเมรุมาศสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2528.
- ราชบัณฑิตยสถาน. สารานุกรมไทยเล่ม 3. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม. 2499.
- รุ่งนภา ฉิมพุม. รำอาวุธของตัวพระในละครในเรื่องอิเหนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- รัตนา มณีสิน. สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายเอกสาร และตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2540.
- วิษชุดา วุฑาพิศย์. นาฏศิลป์ในงานสมโภชพระราชพิธีต่าง ๆ ที่ปรากฏบนภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

- ศิลปากร, กรม. กฎหมายตราสามดวง. กรุงเทพมหานคร : องค์การคำครุสภา, 2519.
- ศิลปากร, กรม. จดหมายเหตุพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ร.ศ. 126, 127. กรุงเทพมหานคร : กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2527.
- ศิลปากร, กรม. จดหมายเหตุพระราชพิธีลงทรงสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศสยามมกุฎราชกุมารในรัชกาลที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประจักษ์การพิมพ์, 2513. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ. พลตำรวจเอกพระพิริยชนคตี (พิริย อินทรชุต) ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 28 พฤศจิกายน 2513)
- ศิลปากร, กรม. "นางนพมาศ." วรรณกรรมสมัยสุโขทัย. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2528.
- ศิลปากร, กรม. ระเบียบการหลักสูตรโรงเรียนนาฏศิลป์ : พร้อมด้วยบทความเรื่องความมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียนนาฏศิลป์และนาฏศิลป์คืออะไร. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2490.
- ศิลปากร, กรม. ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง. พระนคร : โรงพิมพ์ครุสภา, 2515.
- ศิลปากร, กรม, วิทยาลัยนาฏศิลป์. หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง พ.ศ. 2524 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- ศุภชัย จันท์สุวรรณ. การวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในการส่งเสริมการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี : การศึกษาและวิเคราะห์กรณีโรงเรียนพรานหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สนม ครูทเมือง. "สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อ 200 ปีที่แล้ว." สารคดีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2525.
- สมภพ จันทรประภา. อุชฺฐยาอาภรณ์. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2526.
- สีทธา พิณจภูวดล. วรรณกรรมสุโขทัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. คนไทยอยู่ที่นี้. กรุงเทพมหานคร : ศิลปวัฒนธรรม, 2529.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. ร้องรำทำเพลง : ดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2532.
- สุภาพรณ ณ บางช้าง. ขนบธรรมเนียมประเพณี : ความเชื่อและแนวการปฏิบัติในสมัยสุโขทัยถึงสมัยอยุธยาตอนกลาง. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

สุวรรณี อุดมผล. วรรณกรรมการแสดงของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพริก, 2529.

เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักงาน. โครงงานเรื่องโสกันต์พระราชินีพจนานุกรมในรัชกาลที่ 5 และ
บาปที่ตัดจกราชพระนามและนามผู้ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
ตัดจก. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2538.

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. มหรสพ และการละเล่นในจิตรกรรมฝาผนัง. กรุงเทพมหานคร : เมืองโบราณ .
ม.ป.ท.

หอพระสมุดสำหรับประชาชน จดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระรามาธิบดี
ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร,
2466.

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. นาฏศิลป์เพื่อการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2526.

อุทุมพร สุนทรเวช. วังหลวง. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาภัณฑ์พานิช, 2526.

รายการสัมภาษณ์

เกษม ทองอร่าม. อาจารย์ 2 ระดับ 7 ภาควิชานาฏศิลป์ไทย หมวดโขน (สิง) สถาบัน
นาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร. สัมภาษณ์,
วันที่ 12 กรกฎาคม 2542 (ครั้งที่ 1)
วันที่ 28 พฤศจิกายน 2542 (ครั้งที่ 2)
วันที่ 28 พฤศจิกายน 2543 (ครั้งที่ 3)
วันที่ 17 มกราคม 2544 (ครั้งที่ 4)

จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์
กรมศิลปากร. สัมภาษณ์,
วันที่ 14 มกราคม 2542. (ครั้งที่ 1)
วันที่ 1 พฤษภาคม 2543 (ครั้งที่ 2)
วันที่ 6 ธันวาคม 2543 (ครั้งที่ 3)
วันที่ 4 มกราคม 2544 (ครั้งที่ 4)

จตุพร รัตนวราหะ. ผู้เชี่ยวชาญพิเศษโขนยักษ์ ประจำสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร.

สัมภาษณ์. วันที่ 12 กรกฎาคม 2542.

ทรง ปรางโพธิ์อ่อน. ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ใน วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

กรมศิลปากร. สัมภาษณ์,

วันที่ 20 ธันวาคม 2543 (ครั้งที่ 1)

วันที่ 26 ธันวาคม 2543 (ครั้งที่ 2)

วันที่ 14 มกราคม 2544 (ครั้งที่ 3)

วันที่ 23 มกราคม 2544 (ครั้งที่ 4)

ทองสุข จำเริญพุทธภัก. อาจารย์ 2 ระดับ 7 สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร. สัมภาษณ์,

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2543.

ประสาธ ทองอร่าม. นักวิชาการละครและดนตรี 7 สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร.

สัมภาษณ์, วันที่ 4 มกราคม 2544.

ประเมษฐ์ บุณยะชัย. อาจารย์ 3 ระดับ 8 ภาควิชานาฏศิลป์ไทย หมวดโขน สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

กรมศิลปากร. สัมภาษณ์,

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2543 (ครั้งที่ 1)

วันที่ 20 ธันวาคม 2543 (ครั้งที่ 2)

วันที่ 26 ธันวาคม 2543 (ครั้งที่ 3)

วันที่ 16 มกราคม 2544 (ครั้งที่ 4)

สมศักดิ์ ทัดดี. อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร.

สัมภาษณ์,

วันที่ 20 ธันวาคม 2543 (ครั้งที่ 1)

วันที่ 26 ธันวาคม 2543 (ครั้งที่ 2)

วันที่ 16 มกราคม 2544 (ครั้งที่ 3)

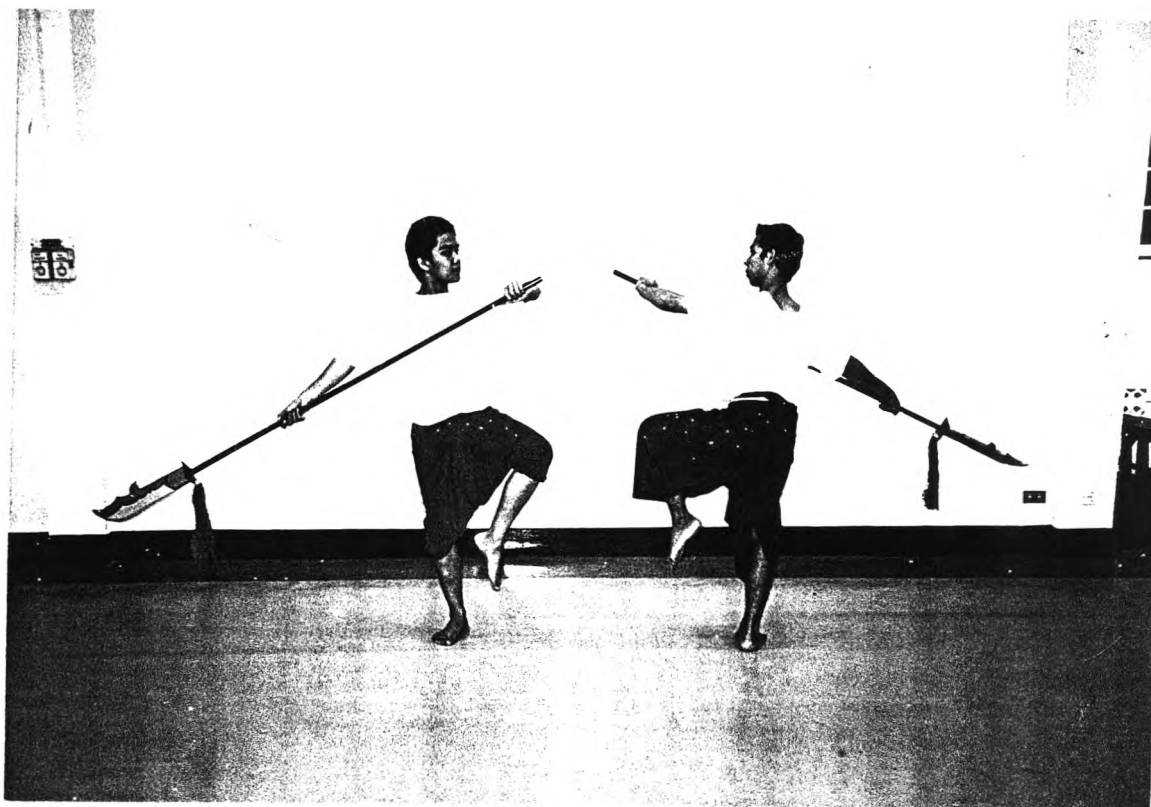
สุรพล วิรุฬห์รักษ์. ประธานคณะกรรมการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, วันที่ 13 มีนาคม 2544.

ภาคผนวก

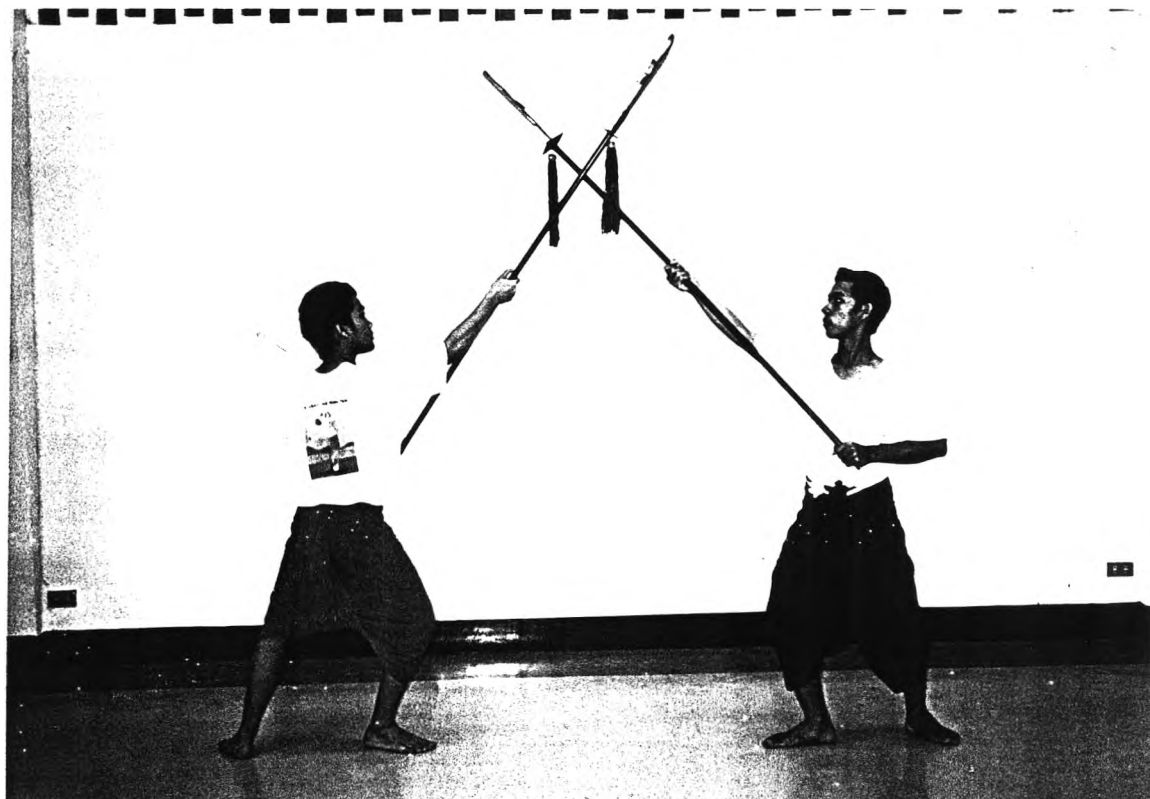
ในการแสดงแทงวิไลย นอกจากลักษณะของท่ารำอาวุธทั้ง 5 ท่า ที่ได้กล่าวไปแล้วนั้นยังมี ลักษณะกระบวนท่ารบที่เรียกว่า ท่ารบไม้จิ้น (กระบวนท่ารบของตัวละครที่เป็นจีนเช่น กามนี ในละครพันทางเรื่องราชาธิราช) ซึ่งดัดแปลงมาจากท่ารำอาวุธทั้ง 5 ท่า ดังกล่าวข้างต้น ก็น่าจะเป็นลักษณะของท่ารำที่พอจะอนุมานได้ว่า ท่ารำบางท่าคงจะมีปรากฏอยู่ในการแสดงแทงวิไลย เพราะแทงวิไลยนั้นจากลักษณะของเครื่องแต่งกายจะเป็นแบบจีน ดังนั้นลักษณะท่ารำก็น่าจะมีลักษณะการผสมผสานความเป็นจีนอยู่บ้าง ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างกระบวนท่ารบไม้จิ้น ซึ่งอาจารย์สมศักดิ์ ทัดติ และอาจารย์นฤมล ชันสัมฤทธิ์ ได้ถ่ายทอดไว้เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2544 มาเป็นท่ารำตัวอย่าง เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของท่ารำในแบบผสมความเป็นจีนดังต่อไปนี้

กระบวนท์ำรบไม้จิ้นในการแสดงละครเรื่องราชาธิราช

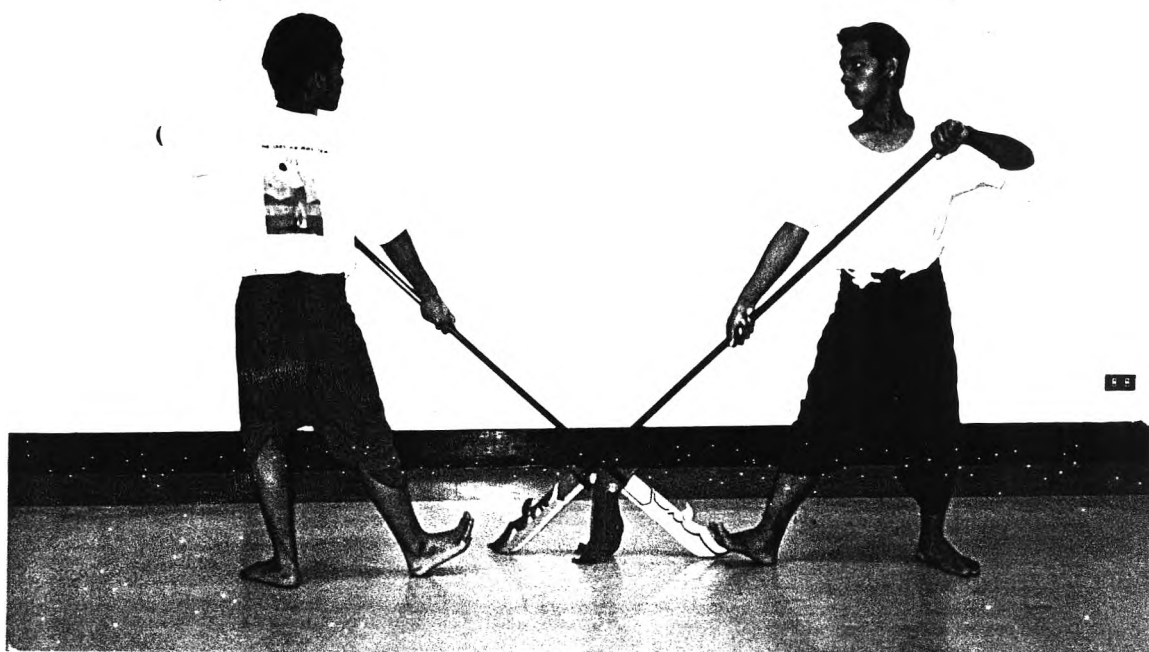
ภาพที่ 243 : ไม้รบจิ้นท่าที่ 1

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนปฏิบัติเหมือนกันแต่ให้ผู้แสดงทางด้านซ้ายมือของเวทีหันหลังก่อน มือของผู้แสดงปฏิบัติเหมือนท่าฝ่าหมากในท่ารำอาวุธ ยกเท้าซ้ายในลักษณะยกเท้าแบบจีน คือปลายเท้าชี้ลงกับพื้น

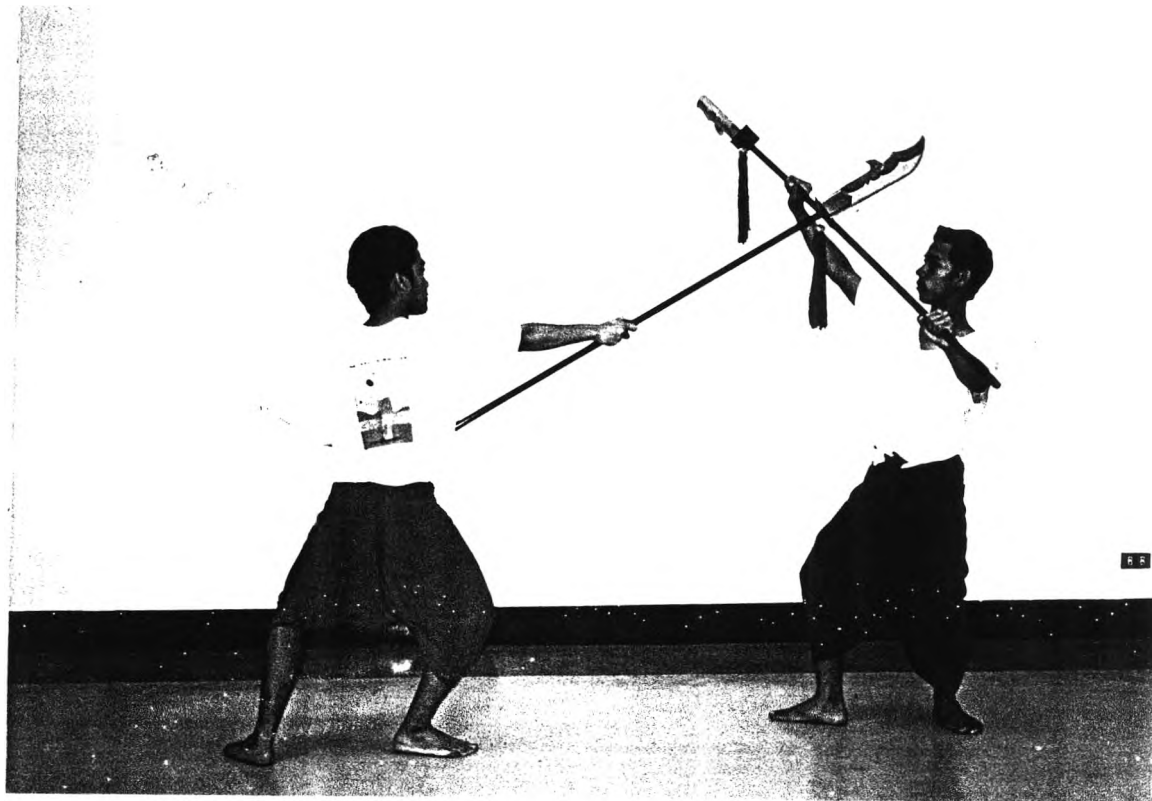
ภาพที่ 244 : ไ้รบจีนท่าที่ 2

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนปฏิบัติเหมือนกันแต่ให้ผู้แสดงทางขวามือของเวทีหันหลังก่อน มือของผู้แสดงปฏิบัติเหมือนท่าหงส์สองคอ (ตะเบน) ในท่ารำอาวุธ ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า

ภาพที่ 245 : ไม้รบจีนท่าที่ 3

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนปฏิบัติเหมือนกันแต่ให้ผู้แสดงทางขวามือของเวทีหันหลัง
ลักษณะมือปฏิบัติแบบท่านาคเกี้ยว (แตะลง) ในท่ารำอาวุธ วางเท้าขวาด้านหน้าเปิดปลายเท้าขึ้น

ภาพที่ 246 : ไ้รบจีนท่าที่ 4

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงคนขวามือของเวทีให้ตีอาวุธไปตรงกลางหน้าของผู้แสดง ฝ่ายตรงข้ามก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า ส่วนผู้แสดงทางซ้ายมือของเวทีใช้อาวุธรับไม้ที่ฝ่ายตรงข้ามตีมา

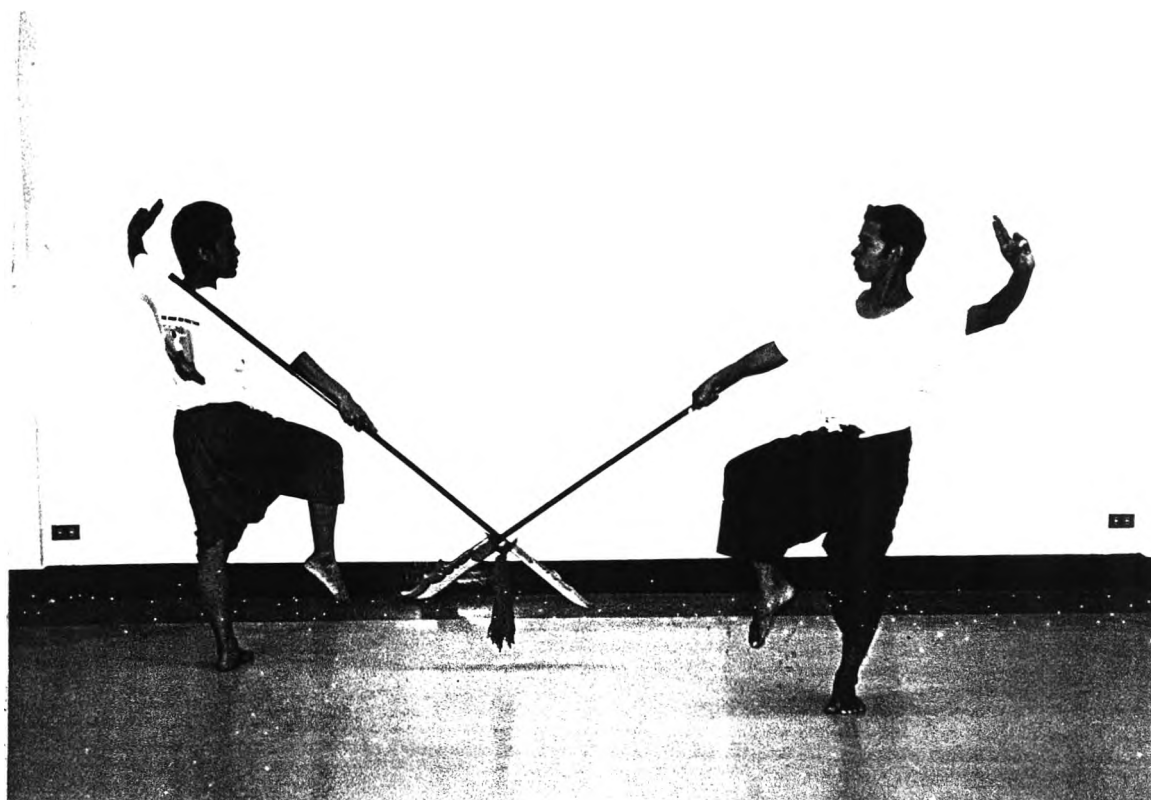
ภาพที่ 247 : ไ้รบจีนท่าที่ 5

วิธีปฏิบัติ ให้ปฏิบัติเหมือนท่าที่ 4 แต่ผู้แสดงทางซ้ายมือของเวทีเป็นผู้ตีอาวุธ ส่วนผู้แสดงทางขวาเป็นฝ่ายรับ

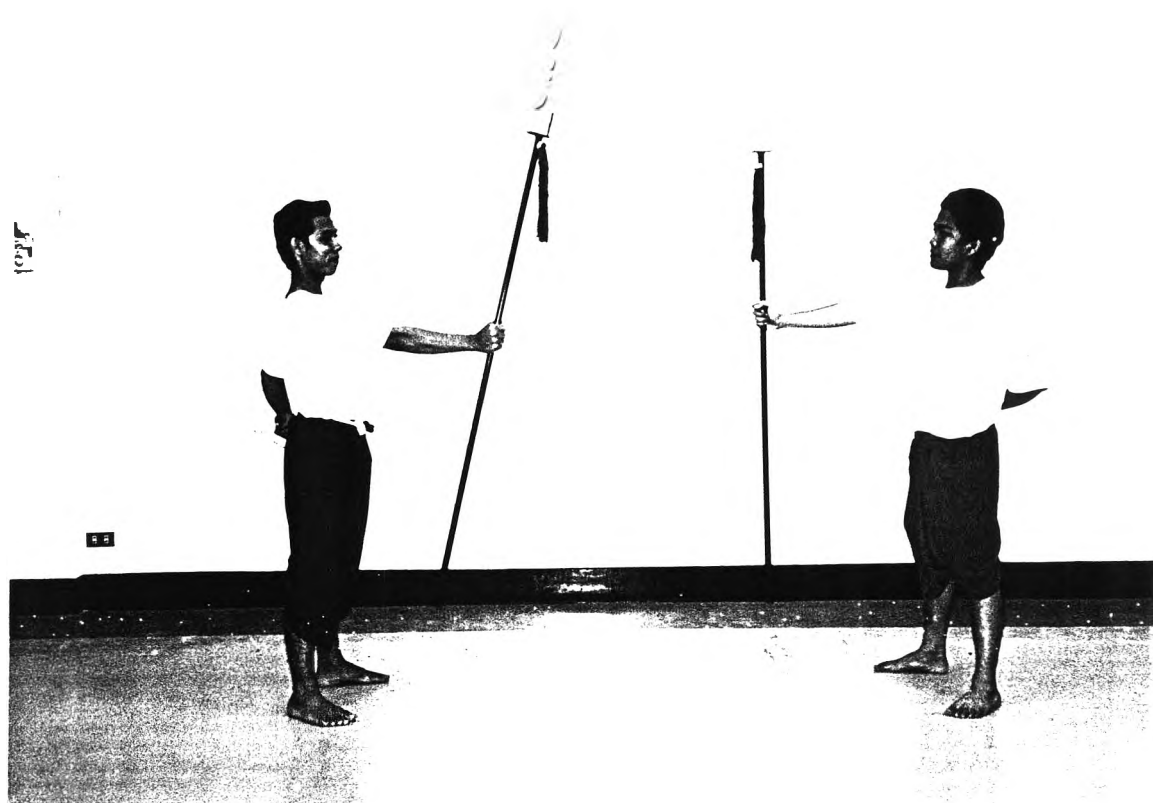
ภาพที่ 248 : ไ้รบจีนท่าที่ 6

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนปฏิบัติเหมือนกัน แต่ผู้แสดงทางซ้ายของเวทีหันหลัง ยืนกางขาเล็กน้อย มือทั้งสองข้างไขว้กัน มือขวาอยู่บนมือซ้ายอยู่ล่างถืออาวุธในลักษณะอาวุธขนานกับพื้น อยู่ระดับเอว ปลายอาวุธหันหาฝ่ายตรงข้าม

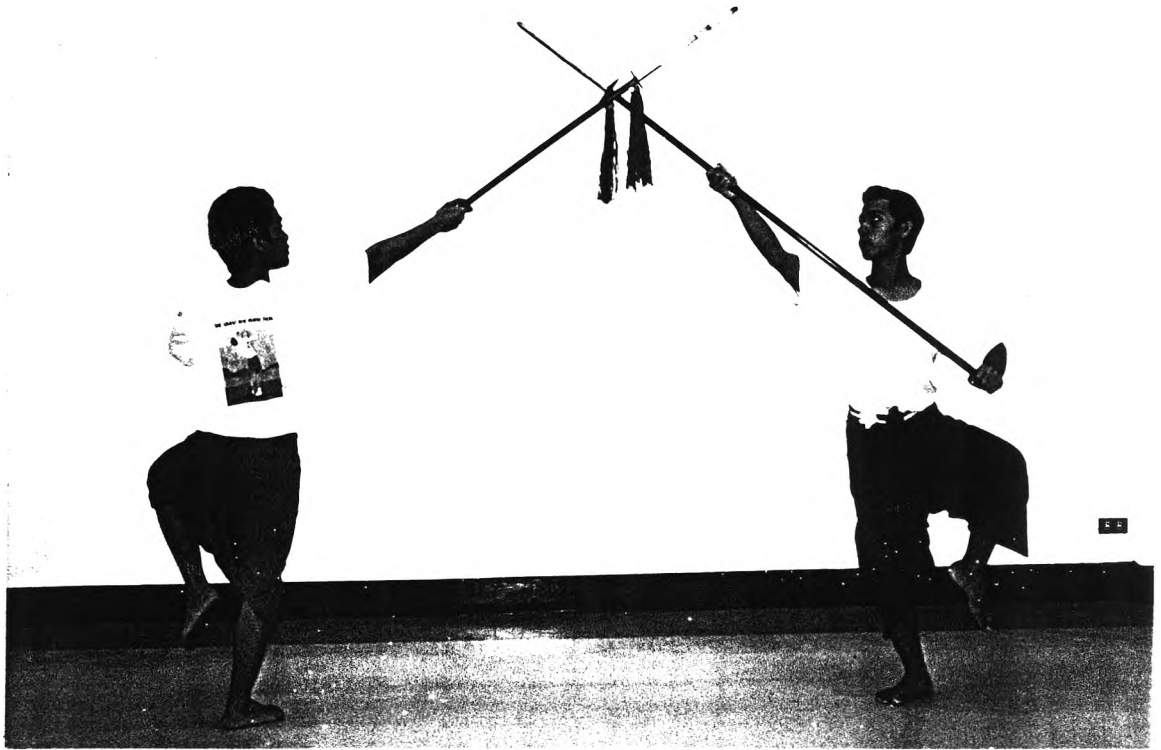
ภาพที่ 249 : ไม้รบจีนท่าที่ 7

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงปฏิบัติเหมือนกัน แต่ทำสลับข้างกัน ผู้แสดงทางซ้ายของเวทีให้ยกมือซ้ายขึ้นตั้งวงท่ามือแบบมือจีนคือ ชูนิ้วชี้และนิ้วกลางขึ้นส่วนนิ้วที่เหลือทั้ง 3 รวบติดกัน มือขวาถืออาวุธคว่ำแขนลงตีไม้ด้านล่างกับฝ่ามือตรงข้าม แล้วเคลื่อนวงสลับที่กัน

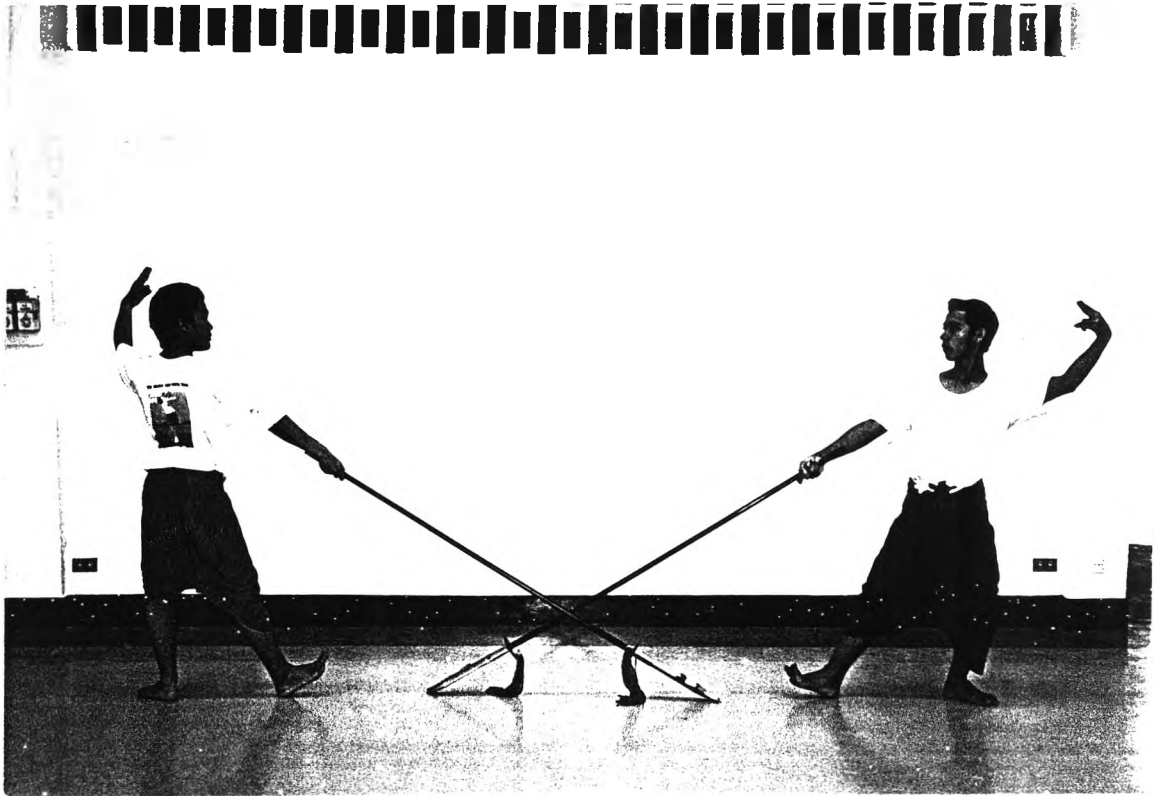
ภาพที่ 250 : ไม้รบจีนท่าที่ 8

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงสลัดที่กันแล้วยืนหันหน้าเข้าหากัน ถืออาวุธด้วยมือขวาปลายอาวุธตั้งขึ้น
 กางขาออกเล็กน้อย มือซ้ายไขว้หลัง แล้วโยนอาวุธสลัดกัน

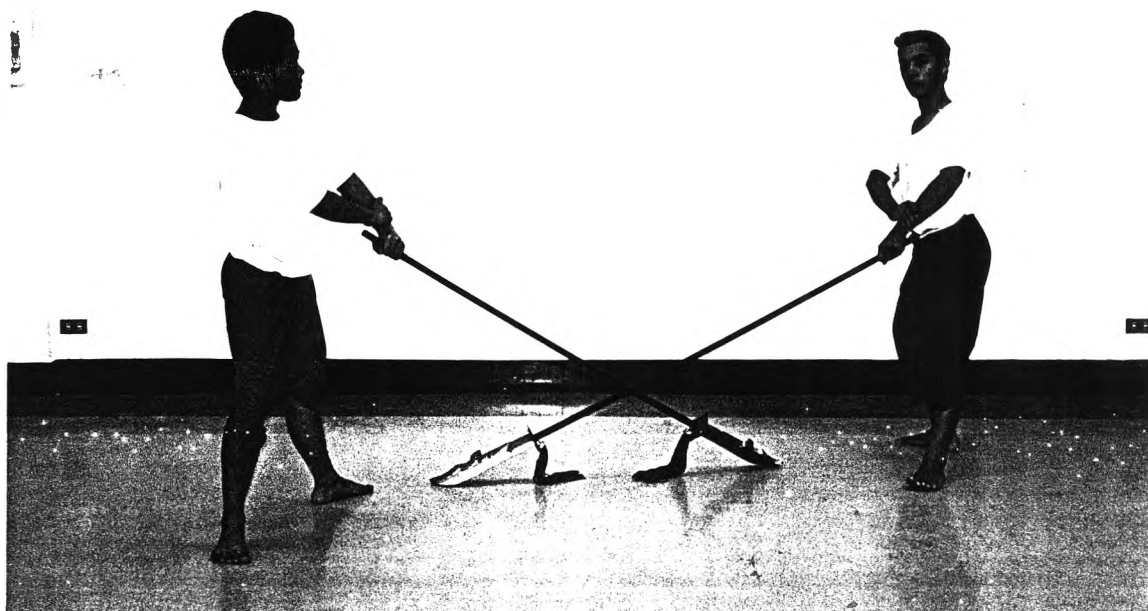
ภาพที่ 251 : ไม้อบจินท่าที่ 9

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนปฏิบัติเหมือนกันแต่ผู้แสดงทางขวามือของเวทีให้หันหลัง มือปฏิบัติเหมือนท่าหงส์สองคอ (ตะະบน) ยกเท้าซ้ายแบบเท้าจีน แล้วต่างคนต่างแยกออกจากกัน

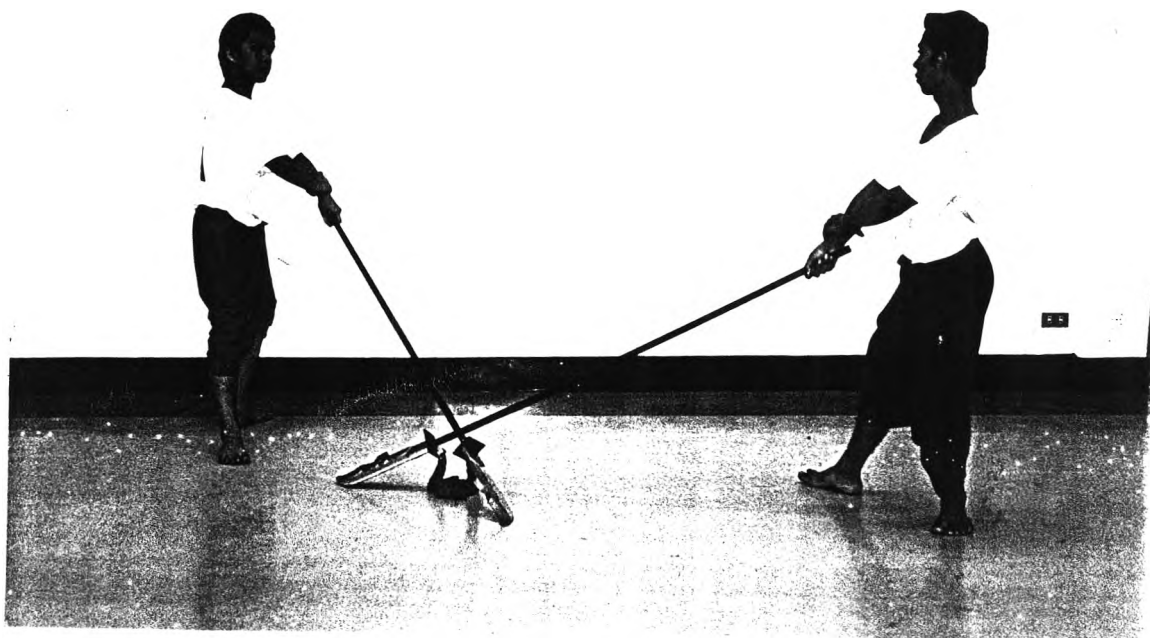
ภาพที่ 252 : ไม้อรบจีนท่าที่ 10

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนปฏิบัติเหมือนกันแต่ผู้แสดงทางขวามือของเวทีหันหลัง มือซ้ายตั้งวงแบบมือจีน มือขวาทือปลายด้ามจับอาวุธทอดแขนตั้งลงต่ำอาวุธไขว้กันกับฝ่ายตรงข้าม วางเท้าขวาทางด้านข้างเปิดปลายเท้าขึ้น

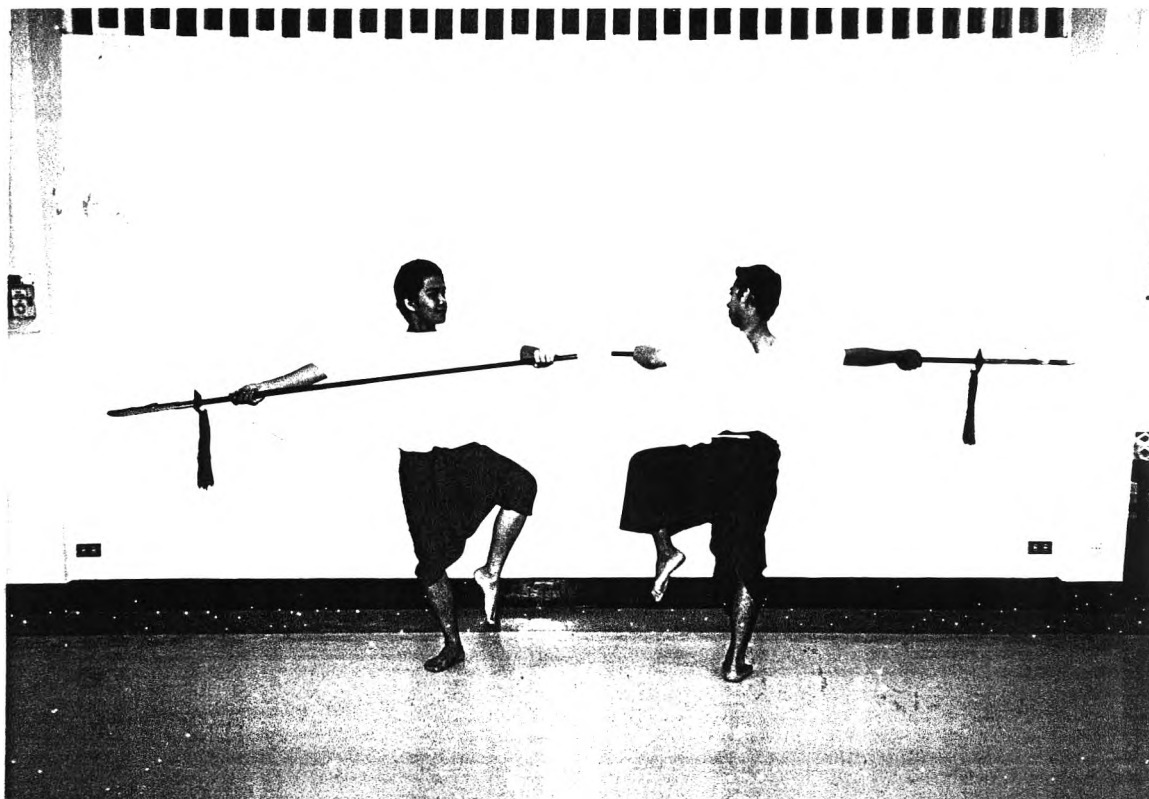
ภาพที่ 253 : ไม้รบจีนท่าที่ 11

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนหันหน้าเข้าหากัน ลักษณะมือยังคงเหมือนท่าที่ 9 แต่ผู้แสดงทางขวาของเวทีวิ่งมาด้านหน้า แล้วย่อขาลงแขนขวาจับแขนซ้าย ผู้แสดงทางซ้ายมือของเวทีก็ปฏิบัติเช่นเดียวกันแต่วิ่งลงหลัง

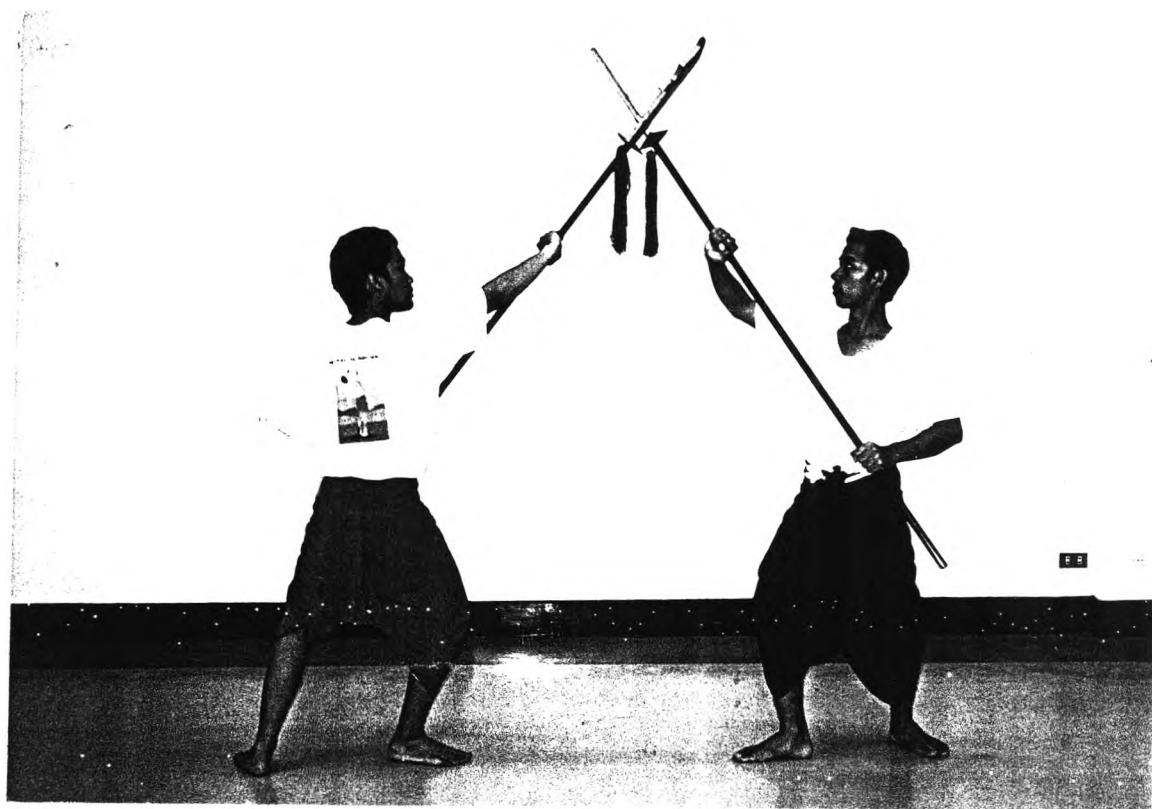
ภาพที่ 254 : ไม้รบจีนท่าที่ 12

วิธีปฏิบัติ ปฏิบัติเหมือนท่าที่ 11 แต่ผู้แสดงทางด้านซ้ายของเวทีวิ่งขึ้นมาด้านหน้าก่อน แล้วผู้แสดงทางขวามือของเวทีวิ่งลงหลัง

ภาพที่ 255 : ไม้รบจีนท่าที่ 13

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองคนปฏิบัติเหมือนกันแต่ให้ผู้แสดงทางด้านซ้ายมือของเวทีหันหลังก่อน มือของผู้แสดงปฏิบัติเหมือนท่าฝ่าหมากในท่ารำอาวุธ ยกเท้าซ้ายในลักษณะยกเท้าแบบจีน คือปลายเท้าชี้ลงกับพื้น

ภาพที่ 256 : ไ้รบจีนท่าที่ 14

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองด้านปฏิบัติเหมือนกัน คือมือขวาถืออาวุธสูงระดับไหล่ มือซ้ายถือปลายด้ามจับอาวุธมือขวา แล้วตีไม้บน ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า

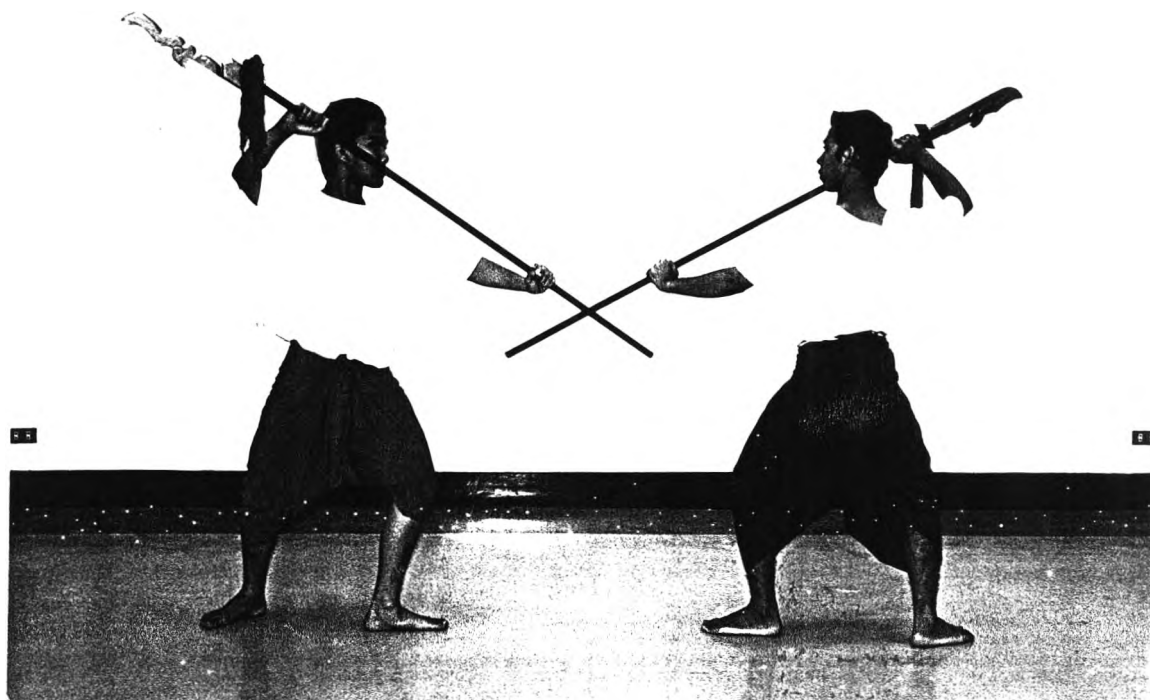
ภาพที่ 257 : ไ้รบจีนท่าที่ 15

วิธีปฏิบัติ ลักษณะการปฏิบัติเช่นเดียวกับท่าที่ 14 แต่ใช้ด้านปลายด้ามจับอาวุธตีฝ่ายตรงข้ามกับเท้าซ้ายไปด้านหน้า

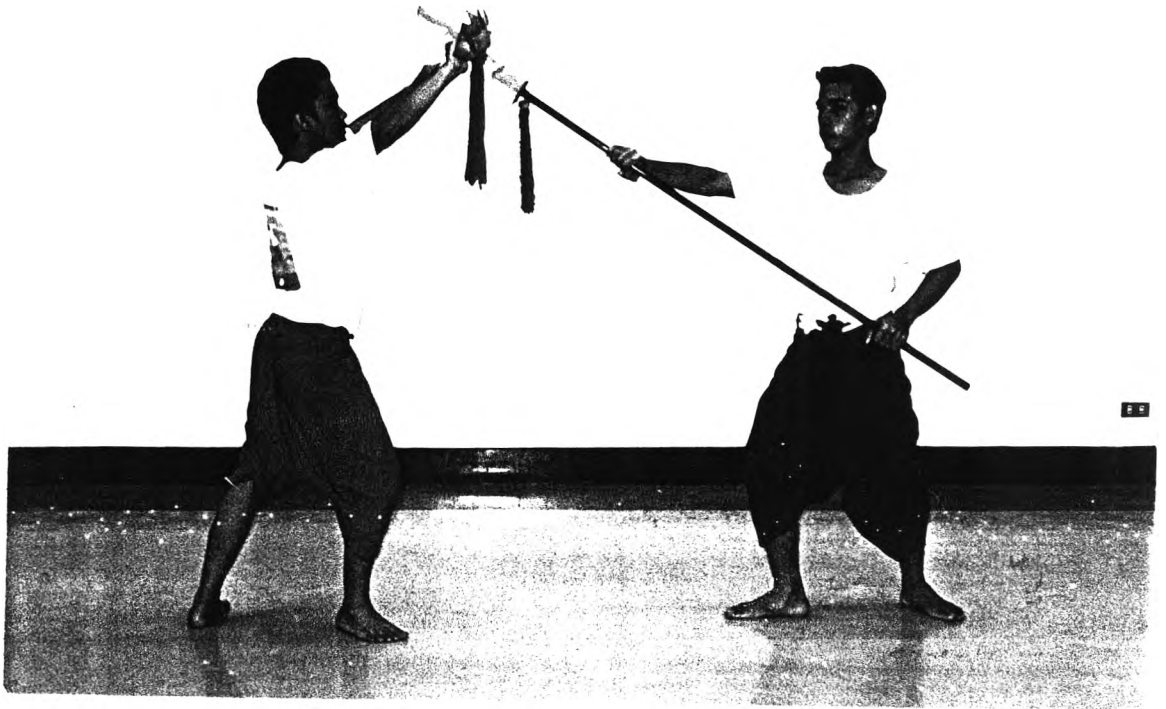
ภาพที่ 258 : ไ้บ๊อบจีนท่าที่ 16

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงปฏิบัติเหมือนกันคือ มือเป็นลักษณะทำขนาดเกี่ยว (แตะล่าง) ก้าวเท้า
ขวาไปด้านหน้า

ภาพที่ 259 : ไ้รบจีนท่าที่ 17

วิธีปฏิบัติ ลักษณะมือเหมือนท่าที่ 16 คือเป็นลักษณะท่านาคเกี้ยว ในท่ารำอาวุธแต่ใช้ปลายด้ามจับอาวุธดี และก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า

ภาพที่ 260 : ไม้รบจีนท่าที่ 18

วิธีปฏิบัติ ปฏิบัติเหมือนท่าที่ 5

ภาพที่ 261 : ไม้อาวุธจีนท่าที่ 19

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทางซ้ายของเวทีใช้อาวุธงัดอาวุธของฝ่ายตรงข้ามขึ้น ก้าวเท้าขวาไป
ด้านหน้า

ภาพที่ 262 : ไ้รบจีนท่าที่ 20

วิธีปฏิบัติ ปฏิบัติเหมือนท่าที่ 18 แต่ใช้ปลายด้ามจับอาวุธตีลงไปบนอาวุธของฝ่ายตรงข้าม

ภาพที่ 263 : ไ้รบจีนท่าที่ 21

วิธีปฏิบัติ ปฏิบัติเหมือนท่าที่ 19 แต่ใช้ปลายด้ามจับอาวุธงัดไม้ของฝ่ายตรงข้ามขึ้นแล้ว
ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า

ภาพที่ 264 : ไ้รบจีนท่าที่ 22

วิธีปฏิบัติ ลักษณะมือปฏิบัติเหมือนท่าที่ 15 แต่ยกเท้าขวา (สำหรับคนทางขวา) และยกเท้าซ้าย (คนทางซ้ายของเวที) แบบจีน

ภาพที่ 265 : ไม้รบจีนท่าที่ 23

วิธีปฏิบัติ ลักษณะมือปฏิบัติเหมือนท่าที่ 16 แต่ยกเท้าขวา (สำหรับคนทางขวาของเวที)
และยกเท้าซ้าย (สำหรับคนทางซ้ายของเวที) แบบจีน

ภาพที่ 266 : ไ้รบจีนท่าที่ 24

วิธีปฏิบัติ ผู้แสดงทั้งสองด้านแยกออกจากกันแล้วหันหน้าออกนอกเวที ถืออาวุธปลาย
อาวุธตั้งขึ้น ใช้นิ้วหัวแม่มือโป่งของนิ้วเท้าขวาหนีบอาวุธไว้ มือขวาดั้งวางบนมือจีนมือหันเข้าหาตัว

ประวัติผู้เขียน

นางสาวผกามาศ จิระรุภัทร เกิดวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 ที่โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ 22 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากภาควิชานาฏศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2541 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2542.